

Compensatieregeling 'Onderbreking financieringssysteem voogdij en 18+' (versie 0.9)

Gevolgen wijziging woonplaatsbeginsel jeugd voor financieringssysteem voogdij en 18+

De uitgangspunten voor deze compensatieregeling zijn tijdens het Bestuurlijk Overleg van 26 september 2019 tussen VNG en Rijk vastgesteld. Omdat de invoering van het woonplaatsbeginsel vorig jaar mei is uitgesteld naar 1 januari 2022 zijn er nog kleine wijzigingen toegepast. Deze worden komende maand besproken. We verwachten de definitieve versie (de 1.0-versie) eind juni te publiceren.

De financiële middelen voor een deel van de jeugdhulp wordt over gemeenten verdeeld op basis van historisch zorggebruik, de zogenaamde T-2-systematiek. Het gaat om de middelen voor de jeugdzorg aan kinderen met een voogdijmaatregel en meerderjarigen die op grond van de Jeugdwet nog jeugdhulp ontvangen. De reden hiervoor is dat het woonplaatsbeginsel voor deze groep afwijkt van de basisregel.

Met de invoering van het gewijzigde woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet per 1 januari 2022, verandert ook de verdeling van het budget voor deze groep. In principe kunnen deze middelen voortaan verdeeld worden met behulp van een objectief verdeelmodel. Hiertoe dient echter eerst het verdeelmodel jeugdhulp aangepast te worden. Dit loopt mee in de herijking van het Gemeentefonds dat naar verwachting op 1 januari 2023 wordt ingevoerd.

Omdat de wijziging van het woonplaatsbeginsel per 1 januari 2022 een jaar voorloopt op aanpassing van het verdeelmodel, wordt het budget voor voogdij en 18+ nog een jaar (2022) verdeeld op basis van het historisch zorggebruik (T-2 systematiek). (zie [factsheet Jeugdhulpbudget voor voogdij en 18+](#)). Bij de verdeling van het budget voor voogdij en 18+ voor het jaar 2022 wordt wel al het nieuwe woonplaatsbeginsel toegepast. Dit is noodzakelijk om zo goed als mogelijk aan te kunnen sluiten bij de daadwerkelijke kosten van gemeenten. Het nieuwe woonplaatsbeginsel wordt middels een CBS-simulatie toegepast.

Onderbreking huidige financieringssysteem

Door het nieuwe woonplaatsbeginsel toe te passen op de verdeling van het budget voor voogdij en 18+ wordt de huidige (2015 – 2021) financieringssysteem onderbroken. In de huidige financieringssysteem past het budget van een gemeente zich telkens aan op het zorggebruik in jaar T-2; hoger of lager zorggebruik vertaalt zich twee jaar later in een hoger of lager budget voor voogdij en 18+.

Door in 2022 het nieuwe woonplaatsbeginsel toe te passen bij de verdeling, zien gemeenten een verandering in hun zorggebruik 2020 en 2021 niet meer vertaald in een hoger of lager budget. Voor gemeenten met een forse stijging van het zorggebruik in de jaren 2020 en 2021 geeft dit een financieel probleem. Hiervoor is de compensatieregeling 'Onderbreking financieringssysteem voogdij en 18+' opgesteld.¹ In dit document wordt uitgelegd hoe deze compensatieregeling in zijn werk gaat.

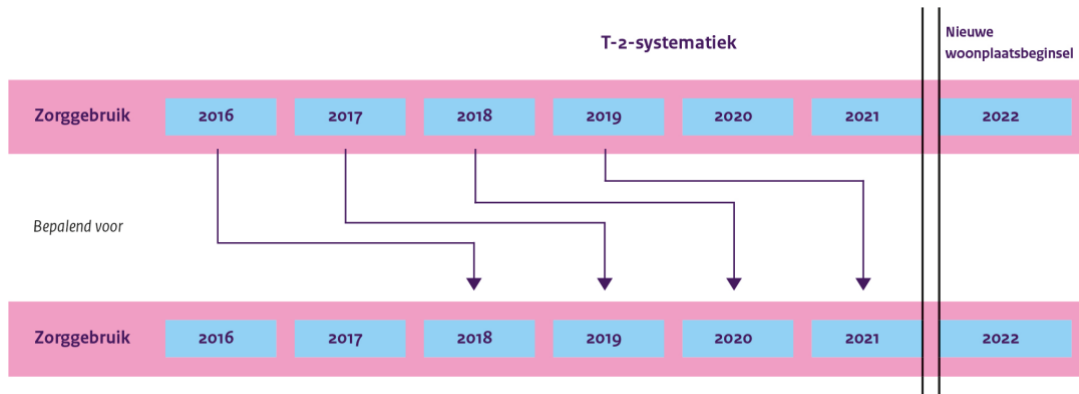
Uitleg compensatieregeling - hoofddoel

Het jeugdhulpbudget voor jeugdigen met een voogdijmaatregel en van 18 jaar en ouder vooreen gemeente wordt berekend aan de hand van twee factoren:

- het zorggebruik: het aantal zorgdagen voor een bepaalde jeugdhulpvorm in een gemeente van twee jaar eerder.
- de gemiddelde dagprijs: de gemiddelde dagprijs voor een bepaalde jeugdhulpvorm.

Deze dagprijzen worden jaarlijks verhoogd met de loon- en prijsbijstelling die over het gehele macrobudget wordt berekend.

¹ Deze compensatieregeling werd eerder 'afsluiting T-2 systematiek' genoemd. Doordat invoering van het nieuwe woonplaatsbeginselen de herijking van het Gemeentefonds niet meer synchroon loopt, is de titel aangepast. De principes blijven hetzelfde.

Figuur 1: werking T-2-systematiek en overgang naar de verdeling vanaf 2022.

Het budget voor jeugdigen met een voogdijmaatregel en van 18 jaar en ouder wordt bepaald door eerst de uitgaven per jeugdhulpvorm voor deze groepen te berekenen. Vervolgens wordt dit bij elkaar opgeteld om te komen tot een definitief budget. Deze berekening wordt in opdracht van het ministerie van VWS uitgevoerd door het CBS en gebeurt jaarlijks in mei. Het zorggebruik dat wordt gebruikt voor deze berekening, is het zorggebruik uit het voorafgaande kalenderjaar. Dit betekent dat het budget uit 2017 bepaald wordt aan de hand van het zorggebruik in 2015; vandaar de naam T-2-systematiek (zie ook figuur 1).

Deze systematiek betekent dat, bij toenemend zorggebruik, de gemeenten de kosten voor de oplopende zorgvraag als het ware 'voorschieten', vooruitlopend op het moment dat het budget zich aanpast op dit toegenomen zorggebruik. Bij dalend zorggebruik geldt het omgekeerde.

Voorbeeld

In gemeente X is het zorggebruik in 2020 en 2021 veel hoger dan in 2018 en 2019. Deze gemeente X krijgt in 2020 en 2021 (de laatste twee jaren dat de T-2-systematiek volgens het oude woonplaatsbeginsel wordt toegepast) een budget dat rekening houdt met een lagere zorgvraag dan gemeente X zich in werkelijkheid mee geconfronteerd ziet. Door de overgang naar het objectieve verdeelmodel wordt daar in de budgetten van 2022 en 2023 geen rekening mee gehouden. Daarnaast heeft deze gemeente weinig tot geen preventief beleid kunnen voeren om hierop te sturen, voor zover deze groep kinderen oorspronkelijk niet uit de gemeente komt die voor die jeugdhulp betaalt. Dit is met name het geval bij kinderen met een voogdijmaatregel. Deze financiële compensatieregeling is bedoeld om deze discrepantie, wanneer die leidt tot substantieel nadeel voor de betreffende gemeente, weg te nemen.

Uitleg compensatieregeling – werking

De afsluiting vereffent het verschil tussen het budget dat in 2020 en 2021 wordt ontvangen (op basis van zorggebruik in 2018 en 2019)² en de daadwerkelijk gemaakte kosten in die jaren, mits dit boven een drempelwaarde uitkomt. Een gemeente kan gecompenseerd worden als de daadwerkelijk gemaakte kosten voor jeugdhulp in 2020 en 2021 hoger zijn dan het budget dat voor deze periode is uitgekeerd, waarbij dit verschil tenminste hoger moet zijn dan de drempelwaarde. Mogelijke oorzaken van dat verschil zijn:

- Het zorgverbruik in 2020 en 2021 is sterk gestegen ten opzichte van 2018 en 2019
- De tarieven van de instellingen binnen de gemeentegrenzen zijn in 2020 en 2021 hoger (geworden) dan de tarieven die gehanteerd zijn om het budget te berekenen.

² Het verschil tussen het budget en de daadwerkelijke kosten kan ook ontstaan door andere redenen, bijvoorbeeld doordat er binnen een gemeente instellingen zijn die hoge tarieven rekenen voor hun specialistische zorg, of omdat de beleidsinformatie voor 2018 en 2019 niet klopt.

Dit kan worden geïllustreerd aan de hand van een voorbeeld: gemeente X.

Gemeen teX	2020		2021	
	Budget	Kosten	Budget	Kosten
	1.250.000	1.500.000	1.450.000	1.700.000

Gemeente X krijgt compensatie ter hoogte van het verschil tussen het budget dat wordt berekend op basis van zorggebruik in 2018 en 2019 en de werkelijke kosten. In het bovenstaande voorbeeld betekent dat, dat er in totaal 500.000 euro compensatie uitgekeerd zou kunnen worden.

Uitleg compensatieregeling - uitgangspunten

De volgende uitgangspunten zijn geformuleerd

- Er vindt compensatie plaats in december 2022.
- Gemeenten die aan kunnen tonen dat zij in 2020 en 2021 geconfronteerd zijn met sterk gestegen kosten voor jeugdhulpgebruik voor voogdij en 18+, worden middels deze compensatieregeling gecompenseerd voor het tekort dat hierdoor is ontstaan.
- Deze afsluiting levert compensatie voor dezelfde factoren als de '[compensatieregelingvoogdij en 18+](#)'. De uitgangspunten zijn daarom hetzelfde.
- Gemeenten kunnen tussen 1 juni en 1 oktober 2022 een aanvraag doen omgecompenseerd te worden.
- Een aanvraag dient vergezeld te zijn van een ingevuld format (op aanvraag bij het ministerie van VWS beschikbaar). In dit format kan de gemeente de hoogte van het tekort aantonen.
- Een aanvraag dient in te gaan op alle categorieën jeugdhulp en kinderschermingsmaatregelen zoals die in het vaststellen van het budget voor voogdij en 18+ worden geïdentificeerd. Dit om te voorkomen dat tekorten op de ene categorie jeugdhulp worden gecompenseerd, terwijl op een andere categorie jeugdhulp een te veel aan zorgdagen is geregistreerd.
- In uitzonderlijke gevallen waarin een gemeente niet aan de gestelde criteria (aanvraag-of toetsingscriteria) voor compensatie kan voldoen, maar de gemeente overduidelijk substantieel nadeel ondervindt van de historische verdeling, behoudt het ministerie zich het recht toe om, binnen de kaders van de compensatieregeling, alsnog compensatie te bieden.
- De compensatieregeling wordt bekostigd uit het macrobudget Jeugd omdat het gaat omeen verdeelprobleem. Hiertoe is 30 miljoen euro gereserveerd.
- Wanneer dit budget wordt overvraagd, worden de gehonoreerde compensatie aanvragen naar rato verlaagd.
- Bij onderuitputting van dit budget vloeit het resterende budget terug in het macrobudget.
- De eindafrekening wordt in de decembercirculaire van 2022 geëffectueerd.
- Een aanvraag van een gemeente wordt z.s.m. beoordeeld en vastgesteld. Hiermee verkrijgt de gemeente in een zo vroeg mogelijk stadium zekerheid over de te ontvangen compensatie bij de decembercirculaire.
- Gemeenten die een aanvraag doen omdat in de beleidsinformatie minder zorgdagen zijn geregistreerd dan er in hun gemeente daadwerkelijk zijn geleverd, verbinden zich hiermee aan een inspanningsverplichting om jeugdhulpaanbieders binnen hun gemeenten te informeren over het belang (en verplichting) van goede aanlevering van de beleidsinformatie.

Beoordelingscriteria

Een aanvraag voor compensatie van een gemeente wordt in eerste instantie beoordeeld op juistheid van de aangeleverde informatie. Wanneer aangeleverde informatie als voldoende is beoordeeld, zal op basis van een aantal beoordelingscriteria gewogen worden of een gemeente in aanmerking komt voor een compensatie.

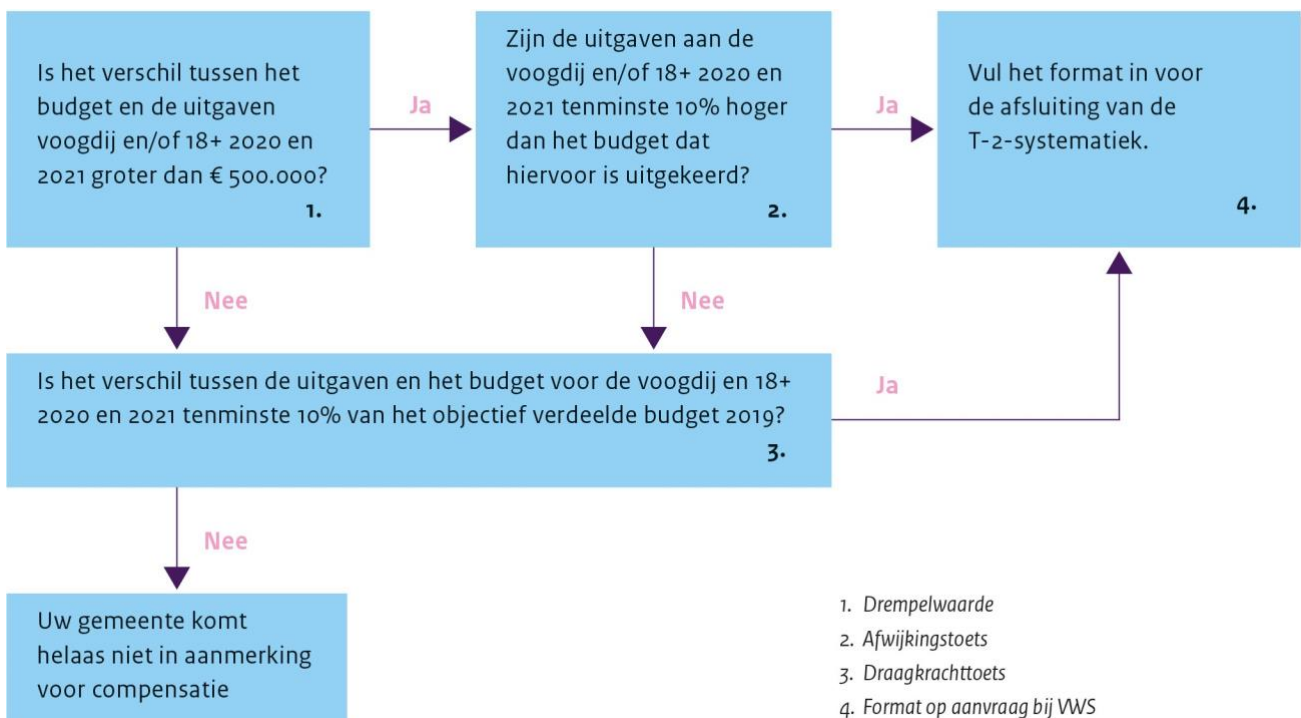
Hiertoe is een aantal criteria ontwikkeld. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat alleen gemeenten met substantieel nadeel voor compensatie in aanmerking komen. Om vast te stellen wat substantieel is, is er een drempelwaarde geformuleerd. Vanwege de diversiteit aan gemeenten, o.a. in grootte, is ervoor gekozen om drie drempelwaarden te formuleren waarmee getoetst kan worden of enig tekort voor een gemeente als substantieel kan worden betiteld. De drempelwaarden zijn zowel absoluut als relatief. De drempelwaarden zijn gelijk voor een aanvraag, ongeacht de oorzaak van het ontstaan van het tekort. Figuur 2 is een beslisboom om de criteria langs te lopen.

Er is gekozen voor drempelwaarden die aansluiten bij de drempelwaarden uit de [compensatieregeling voogdij en 18+](#). Aangezien de compensatieregeling een periode van twee jaar beslaat i.p.v. één jaar, zoals bij de compensatieregeling voogdij en 18+, zijn de drempelwaardes twee keer zo hoog vastgesteld.

Omdat er in de meicirculaire van 2019 geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen het objectief verdeelde jeugdhulpbudget en de algemene uitkering 2020, wordt er gebruikgemaakt van het laatst beschikbare jaar waarin dat nog wel gebeurde om de relatieve drempelwaarde van het objectieve budget te bepalen. Dit is het objectief verdeelde jeugdhulpbudget voor 2019 zoals dat is gepubliceerd in de meicirculaire 2018.

Een aanvraag kan zich richten op de kosten voor voogdij en 18+ (in totaal) of op één van de twee kostensoorten afzonderlijk. De keuze om te kiezen voor één van die drie mogelijkheden heeft geen gevolgen voor de drempelwaarden waar mee gewerkt wordt.

Voor een aanvraag tot compensatie van het budget voor 18+ wordt beoordeeld of de opgevoerde zorgkosten strikt genomen onder de Jeugdwet vallen.

Figuur 2. Wanneer komt een gemeente in aanmerking voor compensatie?